

Regionalizarea in statele Uniunii Europene

Prep. univ. Mihaela PACESILA

1. Definirea conceptului de regionalizare

Unul dintre obiectivele Uniunii Europene este acela de a sustine progresul economic si social, echilibrat si durabil, prin consolidarea coeziunii economice si sociale a tarilor membre. Un rol semnificativ in acest proces este acordat *regiunilor*, care sunt considerate spatii, intinderi mai apropiate de cetateni.

Carta Comunitara a Regionalizarii defineste regiunea “ca un teritoriu care formeaza, din punct de vedere geografic, o unitate neta sau un ansamblu similar de teritorii in care exista continuitate, in care populatia poseda anumite elemente comune si care doreste sa-si pastreze specificitatea astfel rezultata si sa o dezvolte cu scopul de a stimula procesul cultural, social si economic”.

In **acceptiunea Consiliului European**, regiunea este unitatea administrativ-teritoriala situata imediat sub nivelul statului - unitar, federal etc. - care are o autoritate aleasa a administratiei publice si mijloace financiare de sustinere a acestei autoritati.

Prin urmare, regiunea reprezinta un nivel administrativ care este situat in ierarhia administrativa pe o pozitie imediat inferioara nivelului central.

Conceptia de regiune, ca entitate politica sau administrativa, este o idee recenta, daca luam in considerare faptul ca miscarile regionale din secolul al XIX-lea nu au avut o continuitate directa. De fapt, cea mai mare parte a statelor europene erau si sunt inca astazi state unitare, in care s-a impus, in mod progresiv, ideea ca respectivele colectivitati locale trebuie sa administreze in mod liber problemele locale. Statele federale reprezinta insa exceptia. In Elvetia si Germania federalismul a reprezentat modul prin care s-a realizat proiectul politic national in cursul secolului al XIX-lea. In Austria federalismul a fost introdus in statul republican prin Constitutia din 1920, o data cu transformarea landurilor in state federale, in timp ce Belgia, ultimul dintre statele federale din Europa, s-a caracterizat incepand cu 1993 printr-o ampla dezvoltare a regionalismului, care isi pune astazi amprenta asupra modului de functionare a institutiilor. Italia insa a fost singura tara in care Constitutia prevedea instituirea regiunilor, in timp ce in celelalte state europene regiunea nu exista decat ca un cadru de actiune economica a puterii centrale. O exceptie o reprezinta insa Spania, unde, in baza Constitutiei din 1978 prin care se restabilea democratia, s-au recunoscut drepturile istorice ale anumitor regiuni.

In ultimii ani insa, regiunile si regionalizarea s-au impus in statele europene si constituie, fara indoiala, inovatia cea mai marcanta a sistemelor de administrare teritoriala din cursul ultimelor decenii.

Regionalizarea a luat nastere ca urmare a unor realitati istorice constituite pe parcurs din diferite cauze, cat si pentru a solutiona conflicte nascute sau accentuate prin excesiva centralizare a administratiei, pentru a combate birocratia si coruptia, pentru a reduce distanta dintre factorii de decizie si cei ale caror interese se cer a fi corect intelese si corespunzator tratate.

Regionalizarea este, in fapt, rezultatul tendintei de evolutie a organizarii teritoriale in statele europene de astazi. De altfel, in ziua de azi, putem vorbi de o „Europa a regiunilor” in care regiunile reprezinta colectivitatea publica ce raspunde nevoii de teritorializare a anumitor politici comunitare.

Având în vedere cele prezentate, putem defini *regionalizarea* ca fiind *procesul prin care se realizează instituirea unei capacități de acțiune autonomă, ce are ca obiectiv promovarea unui teritoriu, infranational sau supralocal, prin mobilizarea mecanismului sau economic și, dacă este cazul, a resorturilor de solidaritate locală sau regională, precum și a dezvoltării potențialului său. Acest proces poate fi realizat fie prin intermediul instituțiilor preexistente, fie prin realizarea unei noi împărțiri teritoriale destinate să răspundă mai bine obiectivelor. Acest proces este însă întotdeauna condiționat de constrângerile pe care le exercită cadrul politic și instituțional, a cărui evoluție poate fi guvernată de o serie de tendințe. Crearea și organizarea regiunilor după modelul colectivităților teritoriale reprezintă de fapt o trasatură particulară a acestui proces.*

Trebuie făcută însă o distincție între *regionalism*, termen pe care l-am amintit anterior și *regionalizare*. Regionalismul este un termen întâlnit în discursul politic, a cărui finalitate poate conduce la federalizare (un ansamblu teritorial construit pe baze istorice și culturale, care dobândește competențe în materie de politici publice – este cazul landurilor germane), în timp ce regionalizarea este o acțiune administrativă, ce vizează crearea de spații mai mari de cooperare și, nu în ultimul rând, definirea unor noi unități administrativ-teritoriale.

2. Tipuri de regionalizare

Din punct de vedere al statutului juridic, termenul de regiune ca și cel de regionalizare acoperă realități politice și administrative extrem de diferite dacă ne gândim la statele europene.

Astfel, regionalizarea¹ poate fi:

- regionalizare administrativă
- regionalizare prin intermediul colectivităților locale
- descentralizare regională
- regionalizare politică sau autonomie regională (regionalism instituțional)
- regionalizare prin intermediul autorităților federale

În legătură cu aceste cinci forme ale regionalizării trebuie să facem câteva precizări:

- În primul rând, trebuie subliniat faptul că federalismul nu este o formă de regionalizare. Dimpotrivă, statul federal reprezintă acel mod de organizare a statului în care structurile și sistemul său de funcționare pot fi afectate de regionalizare sub diferite forme.

- În al doilea rând, regionalizarea nu este întotdeauna omogenă. Un stat poate să cunoască, pe întreg teritoriul său, mai multe forme de regionalizare, în funcție de problemele la care trebuie să răspundă și de particularitățile pe care trebuie să le ia în considerare. În Marea Britanie se regăsesc astăzi nu mai puțin de trei forme diferite de regionalizare.

- În al treilea rând, un stat poate cunoaște, în mod succesiv, mai multe tipuri de regionalizare. De exemplu, în Franța a existat o regionalizare administrativă înainte de introducerea descentralizării regionale actuale. Anumite state din Europa Centrală și Orientală ar putea avea o evoluție asemănătoare. Pe de altă parte, formele pe care le cunoaște regionalizarea într-un stat nu depind numai

---

¹ *La régionalisation en Europe*, Gerard Marcou, Parlement Européen, L-2929 Luxembourg, p. 17-34

de problemele de ordin socio-economic, ci și de o serie de alți factori, specifici fiecărei țări, cum ar fi concepția despre stat (a societății și a elitelor politice), circumstanțele politice, gradul de integrare națională. De menționat însă că regionalizarea implică limite și riscuri care variază de la o țară la alta și care pot fi apreciate în mod diferit.

- În al patrulea rând, dacă cele cinci tipuri de regionalizare se disting prin poziția pe care o ocupă puterea centrală și administrațiile de stat, trebuie precizat că acestea nu sunt niciodată absente, chiar dacă ele pot fi limitate în statele în care autonomia regională este puternică. Indiferent de modul în care se prezintă situația, regionalizarea nu trebuie să conducă la omiterea rolului pe care îl joacă statul în dezvoltarea regională.

2.1 Regionalizarea administrativă

Prin regionalizarea administrativă se înțelege delegarea de către stat a autorităților subordonate guvernului sau a organismelor care se constituie la nivel local, care, deși sunt înzestrate cu o anumită autonomie juridică, totuși acțiunile lor sunt controlate de către stat; prin funcțiile și atribuțiile pe care le dețin, acestea au ca scop promovarea dezvoltării economice regionale și se bazează, în final, pe mobilizarea colectivităților locale și a organizațiilor economice. O situație asemănătoare se regăsește în Luxemburg, unde guvernul a delimitat patru asemenea regiuni, dar suprafața mică a statului nu face necesară înzestrarea acestora cu instituții proprii.

În **Franta** a existat, mai întâi, o regionalizare administrativă, caracterizată prin instituirea prefecturilor de regiune. Colectivitățile locale și interesele lor economice și sociale erau reprezentate printr-o comisie consultativă, care funcționa pe lângă prefectul regiunii; în anumite regiuni au fost introduse structuri de mobilizare a dezvoltării economice cu scopul de a promova interesele economice ale regiunii. Logica era, totuși, aceea a centralizării, iar dezvoltarea era condusă de către stat. Situația a început să se schimbe o dată cu evoluția economică din cursul anilor '70 și prin reforma descentralizării care a început în 1982. Dintre toate acestea a continuat să funcționeze doar prefectul regiunii, care era însărcinat cu punerea în practică a politicii naționale și comunitare ce privea dezvoltarea economică și socială și amenajarea teritoriului.

Deși **Germania** este un stat federal, landurile care o compun sunt adesea asimilate regiunilor, putându-se vorbi, într-o oarecare măsură, de o regionalizare administrativă internă în landurile cele mai întinse.

În Uniunea Europeană, regionalizarea administrativă caracterizează astăzi Grecia, Portugalia, Marea Britanie, Suedia, Slovacia, Slovenia, Ungaria, Estonia și Lituania.

În **Grecia**, administrația descentralizată a statului este însărcinată cu dezvoltarea regională în cele 13 regiuni administrative. Secretarul general al regiunii este asistat de un consiliu regional consultativ care este format din reprezentanții colectivităților locale. Acestea sunt, în mod egal, reprezentate în consiliul de administrație al Casei Regionale de Dezvoltare.

În **Suedia**, dezvoltarea regională se caracterizează prin faptul că există un guvernator de district care are o serie de atribuții, dar interesele locale sunt reprezentate în consiliul de administrație care îl asistă.

În **Scotia** și **Tara Galilor** din **Marea Britanie**, regionalizarea este administrativă, în 1994 fiind introduse noua birouri regionale ale guvernului cărora li s-au adăugat în aprilie 1999 cele nouă agenții de dezvoltare regională.

In **Portugalia**, crearea regiunilor administrative, constituite ca noi colectivitati teritoriale, a fost respinsa prin referendumul din 8 noiembrie 1998. In schimb, exista cinci comisii regionale de coordonare, organe descentralizate insarcinate cu punerea in aplicare a planului de dezvoltare regionala sub autoritatea ministrului echipamentelor, amenajarii si administrarii teritoriului.

In **Slovia**, reforma din 1996 a impartit teritoriul in opt regiuni si, cu aceasta ocazie, s-a marit numarul circumscriptiilor administrative de la 26 la 79. Este de remarcat prezenta birourilor administrative regionale care sunt organizate dupa modelul birourilor administrative ale circumscriptiilor, acestea din urma corespunzand unei forme de organizare mai vechi, asemanatoare cu cea din imperiul austriac. Biroul administrativ regional este insarcinat sa coordoneze activitatea colectivitatilor locale in ceea ce priveste dezvoltarea regionala.

In **Ungaria**, divizarea teritoriala in opt regiuni administrative, care fusese introdusa in 1990, a fost abandonata in 1994. Atributiile regiunilor au fost preluate la nivel provincial de biroul administrativ public al provinciei, iar legea a sporit in 1996 rolul provinciilor (colectivitati locale) in materie de dezvoltare regionala, ceea ce corespunde in fapt descentralizarii.

In ceea ce priveste **Estonia**, politica de dezvoltare regionala nu a modificat organizarea teritoriala a tarii. In 1995 au fost create doua organisme centrale: Consiliul consultativ de politica regionala pentru coordonarea interministeriala a dezvoltarii regionale si Agentia Estoniana de Dezvoltare Regionala. Politica statului este pusa in aplicare la nivelul a cincisprezece circumscriptii de catre un guvernator. O situatie asemanatoare se regaseste si in **Lituania**, unde punerea in aplicare a politicii de amenajare a teritoriului si de dezvoltare regionala este condusa de un guvernator la nivelul unitatilor administrative superioare (provincii/departamente).

Ca o concluzie, se poate spune ca regionalizarea administrativa nu corespunde neaparat situatiei in care colectivitatile locale au o putere mult diminuata. In contexte, in mod evident diferite, autoritatile locale din Portugalia si Marea Britanie dispun de reale mijloace de actiune. In al doilea rand, regionalizarea administrativa este centrata pe dezvoltarea regionala, fiind completata, in unele cazuri, cu descentralizarea anumitor functii administrative. In al treilea rand, regionalizarea administrativa necesita institutii sau mecanisme care implica, intr-o anumita masura, colectivitatile locale in politica de dezvoltare regionala, desi acestea raman sub controlul puterii centrale. In ultimul rand, regionalizarea administrativa reprezinta, in toate cazurile (exceptand Suedia si Marea Britanie), un raspuns la nevoia de a pune in aplicare politicile comunitare de coeziune. In Slovenia, acest tip de regionalizare este sustinut de instantele centralizate: Consiliul de dezvoltare regionala care functioneaza pe langa guvern si Agentia de dezvoltare regionala.

2.2 Regionalizarea pe baza cooperarii intre colectivitatile locale

Regionalizarea se realizeaza prin intermediul colectivitatilor locale existente, ce dispun de atributii extinse si de un camp larg de actiune, care sa le permita astfel indeplinirea obiectivelor si cooperarea intr-un cadru mai larg. Aceasta forma de regionalizare difera de cea administrativa prin faptul ca regionalizarea se infaptuieste prin intermediul institutiilor descentralizate care actioneaza intr-un cadru de putere propriu.

Acest tip de regionalizare se intalneste frecvent in statele Uniunii Europene: Germania, Danemarca, Finlanda, Irlanda, Ungaria.

In **Irlanda** si in **Finlanda** regionalizarea este organizata pe intreg teritoriul tarii pe baza cooperarii intre colectivitatile locale. In **Irlanda** au fost create in 1994 opt autoritati regionale, dar, cu toate acestea, numeroase probleme ale dezvoltarii regionale sunt in sarcina unor agentii specializate. Autoritatile regionale actioneaza pe intreg teritoriul tarii fiind administrate de un consiliu si joaca un rol important in executarea programelor comunitare. In **Finlanda** exista douazeci de consilii regionale pe

intreg teritoriul tarii, ca urmare a aplicarii legii din 1994 privind dezvoltarea regionala. Pe langa acestea, sunt prezente si asa-numitele syndicate ale comunelor, create prin acordul unanim al comunelor care le compun. Membrii consiliilor regionale sunt alesi de catre consiliile municipale.

In **Danemarca**, situatia este putin diferita deoarece dezvoltarea regionala intra in competenta celor paisprezece comune provinciale (*amtskommun*), in timp ce in **Germania** acest tip de regionalizare se caracterizeaza prin cooperarea dintre colectivitatile locale din landuri.

In **Ungaria**, legea din 1996 privind amenajarea teritoriului a incredintat provinciilor responsabilitatea dezvoltarii regionale. Acestea au ca scop stabilirea unui plan de dezvoltare si, de asemenea, crearea de asociatii intercomunale de dezvoltare regionala. Dezvoltarea regionala poate sa dea nastere unei cooperari voluntare intre provincii, care stabilesc in aceasta situatie un consiliu de dezvoltare regionala (la ora actuala exista doua: Budapesta si Lacul Balaton).

Avand in vedere cele prezentate, putem spune ca situatia cea mai des intalnita este cea in care regionalizarea se bazeaza pe crearea institutiilor comune colectivitatilor locale. Aceasta demonstreaza ca circumscriptiile colectivitatilor locale, de la al doilea ca si de la primul nivel, nu raspund bine regionalizarii. In al doilea rand, se poate observa ca orasele si cooperarea intercomunala pot sa-si asume functiile regionalizarii, precum in Ungaria si Germania. In al treilea rand, toate institutiile prin care se realizeaza regionalizarea pe baza cooperarii intre colectivitatile locale au ca scop protejarea drepturilor si a autonomiei colectivitatilor pe care le regroupeaza: resursele provin de la colectivitatile asociate si sunt relativ putin importante, competentele lor sunt limitate, iar institutiile regionalizarii sunt o forma de cooperare intercomunala. Intr-o oarecare masura, acest tip de regionalizare este limitat, mai ales ca respectivele colectivitati locale nu dispun de institutii puternice si de competente suficiente.

2.3 Descentralizarea regionala

Descentralizarea regionala se refera la constituirea unei noi colectivitati teritoriale la nivel superior nivelului colectivitatilor teritoriale existente, aceasta fiind considerata regiune. Regiunea capata expresie institutionala specifica, ce se caracterizeaza prin aplicarea regimului general al colectivitatilor teritoriale. Ea formeaza o noua categorie de colectivitati teritoriale, care au aceeasi natura juridica ca si colectivitatile teritoriale existente, dar care se disting printr-o circumscriptie mai larga si prin competentele lor, prin care se urmareste dezvoltarea economica. Desi acest tip de regionalizare modifica organizarea teritoriala, ea se inscrie in ordinea constitutionala a statului unitar.

Printre statele Uniunii Europene, **Franta** este singura care a pus in practica pe deplin aceasta conceptie. Prin aplicarea legii din 2 martie 1982 si dupa alegerile regionale din 1986, Franta numara 25 de regiuni. Acestea beneficiaza de principiul liberei administrari a colectivitatilor teritoriale, care fusese consacrat de Constitutie, mai intai pentru districte, departamente si alte teritorii. Principiul liberei administrari nu reprezinta prin el insusi o sursa de putere. El nu implica exercitarea unei anumite puteri legislative intr-o masura mai mare. Din punct de vedere al competentelor, puterea normativa a regiunii este, de fapt, mai redusa decat cea a districtelor si departamentelor si decat cea a primarului. Regiunile nu pot exercita si nu-si pot atribui tutela asupra colectivitatilor locale de pe teritoriul lor.

In **Portugalia**, „regiunile administrative”, prevazute de Constitutie pe teritoriul continental si pe care institutionalizarea concreta le-a refuzat prin referendumul organizat o data cu aplicarea revizuirii constitutionale din 1997, corespundeau acestui tip de regionalizare.

Descentralizarea regionala se intalneste azi in Tara Galilor din Marea Britanie, in Suedia, Polonia, Cehia, Slovacia.

In ceea ce priveste **Tara Galilor**, aceasta dispune de o adunare regionala aleasa prin sufragiu direct si de atributii administrative extinse, dar, prin institutiile sale, prin absentia puterii legislative si prin dependenta financiara de puterea centrala, ea are toate caracteristicile unei autoritati locale britanice, stabilita pentru un teritoriu vast, Tara Galilor in ansamblu, in limitele sale istorice.

In **Suedia**, organizarea teritoriala a tarii este in plina discutie incepand cu 1992, facand loc unor rapoarte si dezbateri numeroase. Este de subliniat faptul ca, in lipsa unei reorganizari teritoriale in ansamblu, in 1995 s-a dezvoltat foarte mult cooperarea regionala intre districte.

Polonia si **Cehia** s-au orientat, de asemenea, catre descentralizarea regionala. In Polonia, prin reforma din 1998 au fost create saispzece provincii in locul celor 49 care existau din 1975. Provincia este una dintre colectivitatile teritoriale a carei constituire este permisa prin constitutie. Administratia teritoriala a statului este organizata la nivelul provinciei sub autoritatea conducatorului acesteia, care, exercita controlul asupra colectivitatii teritoriale respective. Cat priveste Cehia, o lege constitutionala adoptata in 1997 prevedea constituirea colectivitatilei teritoriale de nivel superior, prevazute de Constitutie, sub forma a trei regiuni, capitala Praga fiind plasata la acelasi nivel.

Toate exemplele de descentralizare regionala prezentate au numeroase trasaturi comune, in ciuda eterogenitatii contextelor institutionale. Regiunile sunt administrate de un consiliu ales prin sufragiu universal, direct. Acestea nu exercita nici o putere normativa. Ele dispun de competente administrative extinse in domenii esentiale ale vietii economice si sociale, dar legea orienteaza politica lor catre dezvoltarea regionala. Aceasta se observa, in special, in legile franceze si poloneze. Descentralizarea regionala presupune adoptarea unor dispozitii de natura sa protejeze autonomia colectivitatilei locale existente: interdictii privind tutela unei colectivitati teritoriale asupra alteia in Franta, participarea comunelor la formarea consiliilor regionale conform dispozitiilor constitutiei portugheze. Regiunile nu au, in general, competente privind organizarea teritoriului, decat daca este vorba de propriile lor servicii administrative. Totusi, Tara Galilor are dreptul de a face propuneri de lege in Parlamentul din Westminster. Autonomia financiara a regiunilor este limitata, cu exceptia Frantei si Suediei, unde regiunea sau districtul exercita o putere fiscala semnificativa.

2.4 Regionalizarea politica sau autonomia regionala (regionalismul institutional)

Acest tip de regionalizare este prezentat ca un model, fiind adesea idealizat. El se intalneste doar in anumite state din Uniunea Europeana, dar sub forme extrem de diferite.

Din punct de vedere juridic, regionalizarea politica se caracterizeaza, in comparatie cu descentralizarea regionala, prin atribuirea puterii legislative unei adunari regionale, care dispune de competente vaste, al caror continut este definit si garantat prin Constitutie sau cel putin printr-un text de natura constitutionala, iar pentru exercitarea competentelor se constituie un executiv, care prezinta caracteristicile unui guvern regional.

Fata de descentralizarea regionala, regionalizarea politica afecteaza structura statului si ii modifica Constitutia. Regionalizarea politica domina organizarea teritoriala a statului in Spania, in Italia si, de asemenea, si in Belgia, desi aceasta din urma are incepand cu 1993 o alcatuire federala. Acest tip de regionalizare este prezent si in alte state, dar numai in anumite parti ale teritoriului: Marea Britanie si Portugalia.

Regionalizarea politica se diferentiaza de statul federal sub diferite aspecte: regiunile nu reprezinta state, iar alcatuirea ramane, in principiu, cea a statului unitar. Este de remarcat ca in Spania exista teama ca imbinarea dintre federalism si regionalizare sa nu ameninte integritatea teritoriala. In comparatie cu statul federal, regionalizarea politica nu se caracterizeaza printr-o dubla putere constituenta: regiunile sunt „regii” prin statut, supus votului din parlamentul national, dar nu au o constitutie, asa cum au cele din statul federal. Desi exista forme multiple de cooperare institutionala intre stat si regiuni, acestea din urma nu participa la exercitarea puterii legislative nationale prin reprezentare proprie. In principiu, puterea judiciara este unica, fiind organizata de catre statul central. Aceasta regula nu este inasa absoluta. De exemplu, Scotia poseda o organizare judiciara si un sistem juridic distinct sub numeroase aspecte fata de cel al Angliei, desi acesta este supus controlului Camerei Lorzilor. In sfarsit, daca federalismul implica egalitatea in drepturi a statelor membre, regionalizarea politica se traduce, in general, prin asimetria institutiilor si a competentelor. De asemenea,

regionalizarea politica poate afecta, in anumite state, doar o parte a teritoriului, in timp ce in altele ea caracterizeaza intreg teritoriul, cum este cazul Italiei si al Spaniei.

2.5 Regionalizarea prin intermediul autoritatilor federale

Statul federal este, adesea, perceput printr-o serie de idei false, care constituie un obstacol in intelegerea raporturilor pe care acesta le are cu regionalizarea. Statul federal este, deseori, considerat ca fiind opus statului-natiune si este prezentat drept un raspuns la regionalism, pentru ca el permite concilierea uniunii respective, dar cu respectarea particularitatilor. El este, de multe ori, inteles ca fiind tipul de stat caracterizat printr-o descentralizare sporita, functionand pe principiul garantarii autonomiei unitatilor care il compun.

Federalismul are, in fapt, raporturi complexe cu regionalismul si regionalizarea.

In primul rand, statul federal nu se opune statului-natiune. In anumite contexte istorice el reprezinta chiar un mod de integrare nationala. Nu se poate nega faptul ca Statele Unite, Elvetia, Germania reprezinta natiuni, desi organizarea lor politica admite anumite conceptii despre legislatie si despre suveranitate care difera de cele instituite in Franta sau in Anglia. In aceste tari constructia statului modern se realizeaza prin intermediul federalismului. Dar nu exista nici un exemplu de stat national pe care federalismul sa-l fi protejat de tensiunile care ii marcheaza existenta.

Un stat federal poate fi afectat de regionalism sau de regionalizare ca oricare alt tip de stat. Aceasta deoarece statele federale se nasc dintr-o uniune de state, care reprezinta de fapt entitati politice, acestea prezentand ele in sine o serie de particularitati regionale si etnice.

In **Belgia**, regionalismul este cel care a condus la federalizarea statului, in scopul de a mari autonomia unitatilor componente, un exemplu fiind cazul Flandrei, si, de asemenea, in scopul de a permite constituirea unei structuri capabile sa accepte aceasta autonomie sporita. In aceasta situatie, solutia era cea de stat federal, care sa permita astfel entitatilor care revendica autonomie sporita sa acceda, in mod progresiv, la calitatea de stat.

In ceea ce priveste **Germania** si **Austria**, acestea se caracterizeaza prin imbinarea revendicarii privind o mai mare participare la afacerile europene cu dorinta de promovare a unei reforme federale care sa intareasca pozitia landurilor in ordinea interna. Landurile au inceput sa se teama de posibilitatea diminuarii competentelor lor, situatie care ar fi putut rezulta ca urmare a integrarii europene si, in special, a Actului unic. Ele au fost impotriva acestei evolutii si chiar au cautat sa o opreasca. Prin promovarea principiului subsidiaritatii in landurile germane, la mijlocul anilor '80, prin stabilirea unui Comitet al Regiunilor, in special la insistentele lor, prin articolul 203 din Tratatul Comunitatii Europene care permitea tuturor statelor membre sa fie reprezentate in Consiliu printr-o personalitate cu rangul de ministru in organizarea interna, landurile urmareau sa-si indeplineasca obiectivele prezentate anterior. In Germania landurile au avut mult de castigat o data cu adoptarea articolului 23 din Legea fundamentala, iar revizuirea constitutională din 1994 n-a modificat, decat intr-o mica masura, repartizarea competentelor intre federatie si landuri. In Austria inasa, landurile au obtinut o imbunatatire doar in ceea ce priveste situatia resurselor, in timp ce transferul anumitor responsabilitati federale catre autoritatile locale este, intotdeauna, un subiect de dezbatere.

In concluzie, federalismul nu este expresia institutionala a regionalismului sau a regionalizarii. Dar statul federal nu este ferit de presiunile regionaliste, el fiind adesea supus tendintei de regionalizare. In anumite situatii, structurile federale au permis inasa reducerea tensiunilor datorate regionalismului, dar in altele nu au putut impiedica dislocarea statului. In masura in care regionalizarea raspunde evolutiilor socio-economice, ea provoaca adaptari functionale in sistemul federal, fie la nivelul relatiilor dintre Federatie, Landuri si Comunitatea europeana, fie la nivelul colectivitatilor locale. Dar aceasta regionalizare a statului federal sau a colectivitatilor locale este usor absorbita de structurile federale, a caror stabilitate nu reuseste sa o afecteze.

3. Regionalizarea – element de integrare in Uniunea Europeana

Regionalizarea statelor este acum considerata ca un element al integrarii, prin stabilirea unui raport Comunitate-Regiune, care are ca scop corectarea sau prevenirea dezechilibrelor regionale, acordand legitimitate regiunilor si acelor institutii care le reprezinta interesele. Acest proces este gandit ca un factor de democratizare si de valorificare a „specificitatilor culturale”. Largirea politicii regionale spre o politica de coeziune si reforma acesteia este o modalitate de a modera si echilibra efectele realizarii pietei interne, care va implica o liberalizare a fortelor pietei.

Prin urmare, o tara care doreste sa devina membra a Uniunii Europene trebuie sa se integreze in spiritul si realitatile europene, sa dezvolte o politica regionala coerenta si activa, pregatindu-si, in acelasi timp, teritoriul pentru a corespunde cerintelor formulate de Uniune.

De asemenea, avand in vedere faptul ca integrarea in Uniunea Europeana este considerata un obiectiv prioritar, experienta acumulata in timp de catre tarile respective trebuie valorificata pe masura, astfel incat acestea sa fie pregatite pentru transformarile care vor avea loc.

Referinte bibliografice

1. GERARD, MARCOU *Régionalisation en Europe*, Parlement Européen, L-2929 Luxembourg
2. * * * www.ceri-sciencespo.com/archive/may01/artdp.pdf
3. * * * <http://grale.univ-paris1.fr/pgscient/Rapports/Perregional11.pdf>
4. * * * <http://www.ipp.md/publications/asistentaUE.doc>
5. * * * <http://www.ipp.md/publications/Pr~Ghinea.doc>